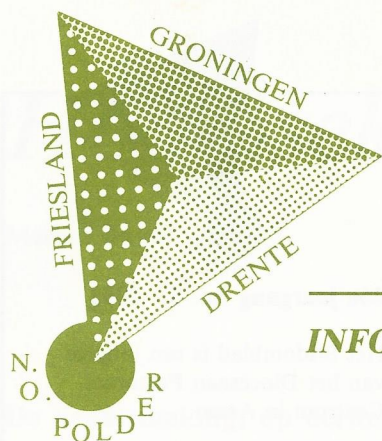

het bisdomblad

INFORMATIEBULLETIN VOOR HET BISDOM GRONINGEN

JAARGANG 26 - MEI 1993

THEMA:

Homoseksualiteit en geloof

3

DWARSINFORMATIE:

- * Themadag: "Identiteit"
- * Parochiebibliotheek in Win-
schoten
- * Toekomst van de parochie
Bergum

9

VERDER IN DIT NUMMER

- o.a.
- * Onder de mijter
- * Randschrift
- * Sabbath

13

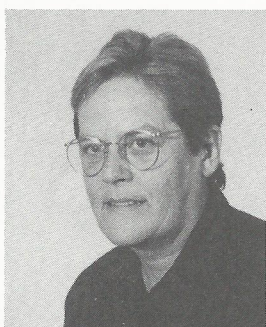

Homoseksualiteit en geloof

Marlies Bosch

De kennismaking, op dertien november jongstleden, vindt plaats op een dag die ik nooit vergeet. Op de vooravond van mijn vijftigste verjaardag, schudden we elkaar de hand op het DPC, temidden van een massa Filippijnen-minded jongeren. De meesten steken een kop boven haar uit, maar niemand ziet haar over het hoofd. We maken een praatje. Na afloop van de bijeenkomst vind ik een groen Communio-kaartje in mijn tas, met daarop: 'hartelijk gefeliciteerd met je verjaardag, Sara, Nettie.'

Twée kanten aan een boeiende vrouw: Nettie Schrama, 50, werkzaam bij het Katholiek Steunpunt Jeugdwerk Friesland.

Nettie Schrama

Het eerste deel van het gesprek vindt plaats op het DPC, waar in verband met de Jongerenreis gedu-

Foto: Marlies Bosch

"huisje, boompje, beestje voor mij niet de levensvorm"

rende de laatste maanden intensief wordt vergaderd. Nettie wil wel praten over de ervaringen in haar leven die gerelateerd zijn aan haar zijns-wijze: een lesbische vrouw.

Hoe oud was je toen je ontdekte dat huisje-boompje-beestje niet voor jou was weggelegd?

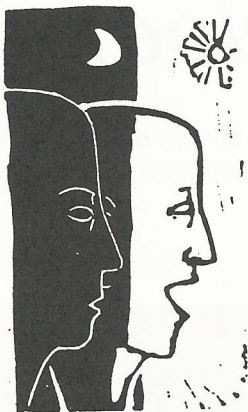
Ik was heel jong, negen jaar, maar werd me er zeker van bewust toen ik ongeveer elf, twaalf jaar oud was. Het woord kende ik niet. Dat hoorde ik pas toen ik al in de twintig was.

Het was me echter al heel lang duidelijk dat het "huisje boompje beestje" voor mij niet de levensvorm was, waarin ik gelukkig zou worden.

Nettie zit op hete kolen, een volgende vergadering staat op het punt te beginnen en de mensen druppelen al binnen. We maken de afspraak het gesprek telefonisch voort te zetten. Ik bel haar diezelfde avond. We pakken de draad weer op waar we die middag het interview onderbraken: de "coming out" en de reacties daarop van haar omgeving.

Op een gegeven moment heb je dat thuis gezegd. Hoe waren in die tijd de reacties, vooral van je familie?

Ik weet nog precies wat mijn moeder zei toen ik haar probeerde te vertellen dat ik zeker niet zou trouwen, omdat ik mij een vrouw

"coming out"

als levenspartner wenste. "Kind", zei ze, "ik weet niet hoe en wat, maar steek nooit je kop in het zand, homoseksuele mensen zijn er altijd geweest. Blijf naar de kerk gaan. O. L. Heer zou niet anders willen.

En geloof nu maar dat jij zo goed geschapen bent door God, net als alle andere mensen".

Haar antwoord is me altijd bijgebleven.

Mijn hele familie heeft er goed op gereageerd. Ze waren beslist niet bekrompen. Ik heb zes broers en vijf zussen en ook daar is het eerlijk bij verdeeld: een homofiel bij de jongens en een lesbische vrouw bij de meiden!

Mijn zus, bij wie ik een tijdje in de buurt heb gewoond, stimuleerde me zelfs om kontakten te leggen, ik wist zelf niet hoe dat moest.

En in je parochie?

In Lisse, waar ik ben opgegroeid, heb ik nooit iets van negatieve reacties gemerkt. Misschien zijn er wel mensen geweest die zich eraan gestoord hebben, maar ik ben nooit op mijn zijns-wijze aangesproken, niet met en niet zonder een relatie.

Haar stem wordt feller en ik stel me voor hoe ze hierbij kijkt. Kennelijk vergeet ze de zware dag, het

*vele praten voor een moment. Ik
hoef geen vraag te stellen, ze gaat
verder met wat haar bezig heeft
gehouden.*

Ik ben een belijdend lid van de R.K. Gemeenschap.
"De Kerk" is voor mij vier muren en een dak.

Als daarbinnen geen verdraagzaamheid, respect, ruimte en veiligheid is, heb ik er niets te zoeken. Ik wil op een volwaardige manier lid van die gemeenschap zijn, zonder in een hokje gezet te worden.

En als een pastor je de Sacramenten zou weigeren?

Dan zou ik een gesprek met hem aangaan en willen vragen om zijn mening te herzien. Jezus heeft niemand, zeker niet met de groepen waar hij mee werkte, ooit geweigerd. Met zo'n pastor zou ik in een discussie kunnen kijken welke stappen je zou zetten naar elkaar, om als een gemeenschap met elkaar verbonden te kunnen zijn. Kijk, in het midden van de zesti-

ger jaren werd eindelijk onderkend dat vele homoseksuele mannen en vrouwen in gesprek wilden gaan over hoe je omgaat met homosek-

De kerk is voor mij....

sualiteit in spiritualiteit en geloofsbeleving. Ik wilde daar in Rotterdam iets mee doen, maar omdat ik altijd heb gewerkt in het club- en

*Als er binnen de kerk geen verdraagzaamheid is,
heb ik er niets te zoeken*

foto: Homo-Pastores

Jezelf zijn

buurthuis, de gezinsverzorging en de gehandicaptenzorg, had ik onregelmatige diensten, waardoor ik niet veel energie en tijd overhield om me actief in te zetten voor deze zaak.

Maar het is wel duidelijk: je ziet graag een kerkgemeenschap waar ruimte is voor homofiele mensen.

Ja, het frappante is vaak, als je nou maar gewoon jezelf mag zijn, met je hebbelikheden, eigenwijsheid, kwetsbaarheid, en als je nu maar een ander kunt laten voelen dat hij of zij er ook mag zijn, dan pas is er sprake van een gemeenschap, en daar gaat het toch om!

Homo / Lesbisch en in de knel

Bel: 050-250000

S.O.S.-Telefonische Hulp-
Dienst Groningen/Drenthe

Op het gebied van de homoseksualiteit vervult de hulpdienst naast dit luisterend oor ook een doorverwijsfunctie naar deskundigen vanuit de Interkerkelijke werkgroep Homo en Kerk.

Missionair Oecumenische Gemeenschap Groningen

Wat ik als heel pijnlijk heb ervaren, is dat veel van mijn vrienden en vriendinnen een dubbelleven hebben moeten leiden vanwege hun geaardheid.

Ikzelf heb dat nooit hoeven doen, ik heb de verordeningen van de kerk alleen als dwarsbalk ervaren. Anderen hebben daar heel veel door opgelopen, zowel in maatschappelijke als levensbeschouwelijke groeperingen.

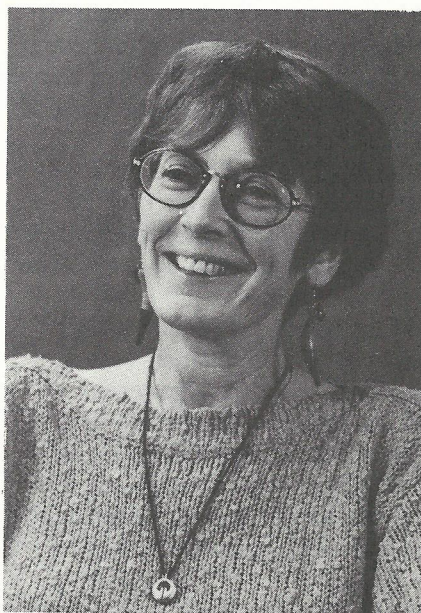
Dat heeft me diep geraakt.

In die zin zou de "bergrede" een inspiratiebron kunnen zijn!

Alleen met respect voor elkaar kunnen mensen binnen een gemeenschap een zinvol bestaan opbouwen. Dat is uiteindelijk toch waar we mee bezig zijn!

In navolging van die man aan het kruis!

Een passende slotzin van een boeiend gesprek.

Marlies Bosch

JEZUS....!

De Joden trokken hun neus op voor de Samaritanen, maar Jezus gaf zijn leerlingen de opdracht het goede nieuws ook aan de Samaritanen te brengen. In elke stad, in elk land is zo'n Samaria. In Nederland? Ik zou het niet weten, maar in Noord-Ierland zijn dat de rooms-katholieken.

Stanley Davies

Wat Jezus in de Bergrede heeft gezegd over het toekeren van de andere wang, is 'geweldig', maar slechts uitvoerbaar voor enkele heiligen. Voor gewone mensen is het te veel gevraagd. Daarom is Mohammed gekomen. Van hem mag je terugslaan, 'alleen niet te hard'. Het is een Egyptische toneelschrijver opgevalen dat de meeste christenen in dezen Mohammed volgden, niet Jezus. Vandaar dat 'Christenen eigenlijk moslims zijn'.

Ohmed Osman, Egyptenaar en hoogleraar in Engeland had al eerder in een boek aangegevoond, dat Mozes in feite de farao Achnaton was. Nu komt hij met een nog grotere verrassing: Jezus leefde vele eeuwen eerder dan de christenheid altijd gedacht heeft: hij is dezelfde als de oud-testamentische Jozua en de farao Tethamoni die van 1361 tot 1352 v. Chr. leefde.

Gelovig? Dat weet ik eigenlijk niet. Ik heb een soort haat-liefde-verhouding tot de Heer. Wat ik doe komt eerder voort uit woede over alles wat andere mensen vernedert.... Mijn diepste motivatie is gewoon je er niet bij willen neerleggen, dat mensen vertrapt worden. Gelof kan daarbij inspireren, als het maar niet blokkeert.

Berthy Korvinus

Bron: Trouw.

In kerkelijke kring over homoseksualiteit praten

Ervaringen van een basispastor
Marita Fennema-Robben

Als basispastor kom ik natuurlijk in contact met homoseksuele mensen, immers een groot percentage van de mensheid schijnt homoseksueel te zijn.

De vraag is alleen of ik het altijd weet. Ontmoetingen met mensen, homoseksueel, heteroseksueel of biseksueel, heb ik meestal niet omdat ze die geaardheid hebben.

Veelal zijn er contacten om allerlei redenen, bijv. omdat mensen vrijwilligerswerk doen in de parochie.

pastor Marita Fennema-Robben

Gevoel: "De kerk" wijst je af

Ik heb nu verschillende keren meegemaakt dat ik mensen al lange tijd kende voordat ter sprake

kwam dat hij/zij homoseksueel is. De relatie had een andere basis en ik probeer mensen altijd te benaderen op hun totale mens-zijn.

Als er eenmaal een vertrouwensband is ontstaan en als je van elkaar weet hoe je in het leven staat en denkt over wat binnen de kerk beladen onderwerpen zijn, dan kan het soms in gesprekken heel spontaan aan de orde komen dat iemand er voor uit komt dat hij/zij homoseksueel is.

Mijn ervaring daarmee is dat mensen daar in kerkelijke kring niet zo open over durven praten.

Als ik naga welke homoseksuele mensen ik ken (en dat zijn er nogal wat) en hoe ik ze ken dan zijn dat bijna allemaal contacten in de privé sfeer.

Met die mensen heb ik wel regelmatig gesprekken over kerk-zijn en geloven. Immers, als pastor wordt ik wel aangesproken op uitspraken van 'de kerk'.

Velen voelen zich door 'de kerk' niet serieus genomen en voelen zich ook letterlijk afgewezen.

Velen hebben dan ook 'de kerk' verlaten en zoeken hun gelovige inspiratie op andere manieren, bijvoorbeeld via kloosterweekenden of kursussen spiritualiteit.

Acceptatie van jezelf is een worsteling

Een vrouw die had gevraagd of ze wat gesprekken met me mocht hebben over haar gelovig staan in

het leven en haar problemen daarmee, vertelde na enkele ontmoetingen dat ze lesbisch is.

In de gesprekken was gebleken hoe moeilijk ze het had om zichzelf te accepteren als die vrouw die ze is. Haar gelovigheid, haar lesbisch-zijn, de houding van 'de kerk', ze kwam er niet meer uit.

Een worsteling was het en ze wilde maar het liefst niet meer geloven. Ze ontdekte dat haar opvoeding en dan met name haar geloofsopvoeding en later ook uitspraken van de kerk een negatieve invloed hadden op het proces van acceptatie van zichzelf.

Ik vind het zeer triest te ontdekken dat mensen soms een schijnleven leiden naar buiten toe.

Er wordt veel geleden in stilte en mensen praten er maar liever niet over. "Je weet nooit hoe mensen reageren en stel je voor dat ze het afkeuren, dan kan ik het wel vergeten in die groep en ook op mijn werk".

Angst bepaalt voor een groot deel hun levenshouding.

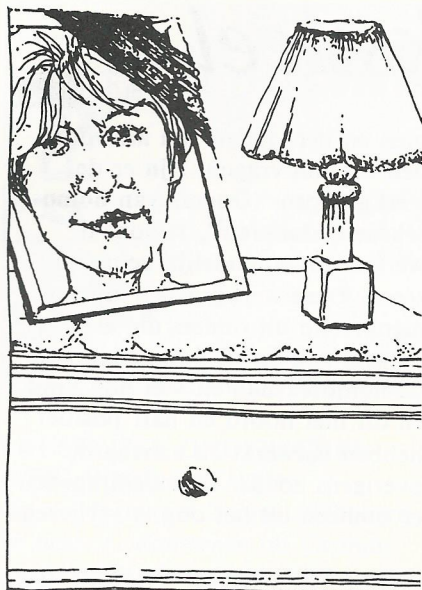
Bekijk je me nu anders?

Ooit vroeg een homoseksuele vrouw of ik anders naar haar keek, nu ik wist dat ze homoseksueel is.

Ik schrok van die vraag.

Waarom zou ik haar ineens anders bekijken?

Voor mij is ze dezelfde gebleven en onze relatie is er niet door veranderd.

Bekijk je me nu anders?

Hooguit, dat ik nu bij haar te rade kan gaan als ik gekonfronteerd word met mensen die problemen hebben met 'de homoseksuele mens'.

Zij weet door haar activiteiten binnen het COC wat er zich allemaal kan afspelen en hoe mensen soms signalen uitzenden die ik nog moet en wil leren zien.

Onbekend maakt onbemind

Enkele jaren geleden gaf ik de cursus "Om u te dienen".

In die cursus gaat het óók over mensen die gediskrimineerd worden, bijvoorbeeld vanwege hun geaardheid.

Ik schrok nog wel eens van de harde reacties van mensen.

Ook toen.

Men oordeelde hard over de homoseksuele mens, immers dat mag niet van de kerk, dat is zondig. Ik vraag in zulke situaties meestal of men ook mensen kent die homoseksueel zijn.

Want 'onbekend maakt onbemind'.

Toen werd er geantwoord: 'In ons dorp wonen geen homofielen'.

Jullie verzwijgen ons

Ik ken enkele homoseksuele mensen die via een oecumenische groep proberen binnen de kerken aandacht te krijgen voor de homoseksuele mensen en voor het feit dat ze niet gehoord worden.

Via die groep krijgen ze de kans om tijdens een viering in een gereformeerde kerk hun gedachten, hun geloven naar voren te brengen.

Daar doen ook katholieke mensen aan mee, die binnen hun eigen kerk (parochie) niet de kans krijgen om ook in de liturgie hun stem te laten horen.

"Ja, veel mag, en natuurlijk vinden plaatselijke pastores het goed dat je wel te kommunie gaat, maar je moet er niet te veel over praten en vooral niet vanaf de preekstoel."

Eens zei iemand tegen mij: "Weet je, ze veroordelen ons niet, maar ze praten niet eens over ons. Jullie verzwijgen dat wij bestaan en dat komt nog veel harder aan."

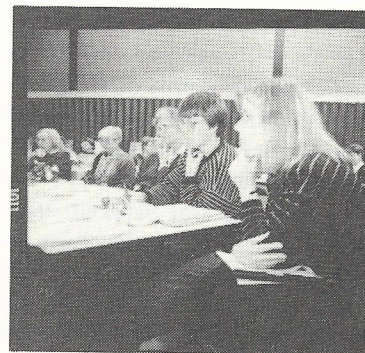
Ik wil ze noemen

Ervaringen als hierboven raken mij

diep. Het maakt bij mij veel los. In gesprekken, in cursussen, in de liturgie, overal waar het mogelijk is zal ik het zeker niet laten om gekwetste, verdrukte mensen aan het woord te laten.

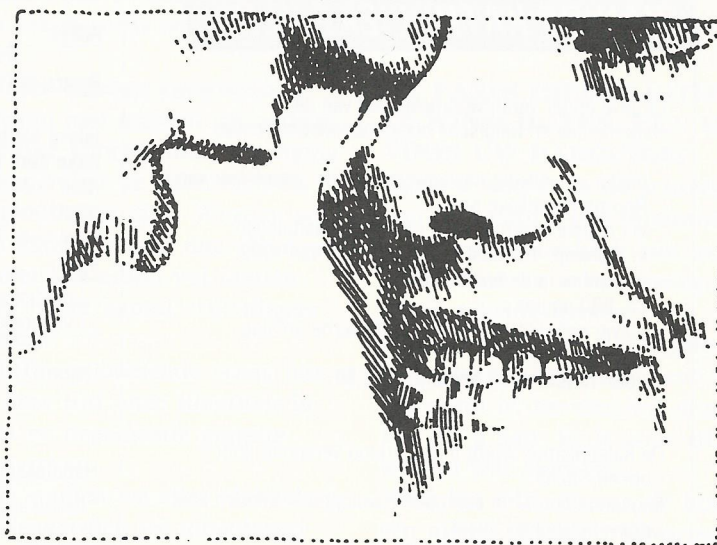
Als ze het nog niet zelf kunnen of willen, dan moet en wil ik dat voor hen doen, ook al besef ik dat ik nooit kan verwoorden wat zij voelen, wat zij ervaren. Maar noemen wil ik ze in elk geval, omdat ze mens zijn.

Ieder mens staat geschreven in de palm van Gods hand en wordt door God gekend.

cursussen, gesprekken

Ieder mens komt pas goed tot zijn/haar recht als hij/zij bij naam wordt gekend en genoemd.

onbekend maakt onbemind

Mijn kind is homoseksueel...

Mijn kind is homoseksueel... Hoe nu verder?

Zo heeft ook u misschien gereageerd toen u hoorde dat uw zoon of dochter homoseksueel is.

Dat homoseksualiteit bestaat, dat weet u. Maar in uw gezin?! Daar heeft u geen rekening mee gehouden. Toch is het niet uitzonderlijk als u bedenkt dat minstens één op de tien mensen bij zichzelf homoseksuele gevoelens herkent. Sommigen voelen al op jonge leeftijd dat zij "anders" dan anderen zijn. Anderen komen daar soms pas achter als zij, vaak gedwongen door de maatschappij of hun omgeving, geprobeerd hebben heteroseksueel te leven en daar niet gelukkig in bleken te zijn.

Eén op de tien. Dat betekent dat er in minstens één op de zeven gezinnen een homoseksuele zoon of

lesbische dochter is. Er zijn dus heel veel ouders die met homoseksualiteit te maken krijgen. Velen van hen zijn daar, vooral in het begin, verdrietig of zelfs boos om. De meesten van hen hebben er, net als u, veel vragen over:

- Hoe moet het nu verder met mijn kind? - Zal zij/hij wel gelukkig kunnen worden? - Zou het over kunnen gaan? - Heeft iemand haar/hem er toe gebracht? - Hebben wij soms iets verkeerd gedaan? - Hoe leven homoseksuelen eigenlijk? - Wat zal de familie zeggen..., de burens..., de vrienden..., de collega's? - Hoe denkt de kerk erover? - Is homoseksualiteit geen modeverschijnsel?

De werkgroep ouders

Om ouders behulpzaam te zijn bij het oplossen van eventuele proble-

men en het vinden van antwoorden op hun vragen, zijn er de werkgroepen "Ouders van homoseksuele kinderen", regionaal werkzaam en landelijk georganiseerd. Deze werkgroepen zijn samengesteld uit ouders die al langere tijd op de hoogte zijn van de homoseksualiteit van hun kind en dit met hoofd en hart positief hebben verwerkt en aanvaard, overigens zonder de moeilijkheden er omheen uit het oog te verliezen.

Adres: Stichting Landelijk Overleg Werkgroepen Ouders van Homoseksuele Kinderen

Postbus 82, 7213 ZH Gorssel.

Tel. 05759-3109; b.g.g. 05224-2038 voor inlichtingen over werkgroepen bij u in de buurt en voor lektuur.

(advertentie)

In het najaar verschijnt

DE KATECHISMUS

VAN DE KATHOLIEKE KERK

Uitgave onder verantwoordelijkheid van de Nederlandse en Belgische bisschoppenconferenties

- helder en volledig naslagwerk over de geloofsleer van de Rooms-Katholieke Kerk
- via registers gemakkelijk en snel te raadplegen
- in Frankrijk: het best verkochte boek van 1992
- november in de boekhandel
- ca. 680 pagina's
- stevig gebrocheerd in geplastificeerde omslag
- f 49,90
- vóór 15 juni 1993 besteld: f 42,50

De Katechismus wordt in Nederland verspreid door Gooi en Sticht.
Bijgaande bon — in een open enveloppe — zenden aan:
Uitgeverij Gooi en Sticht,
Antwoordnummer 25, 3740 VB Baarn
(een postzegel is niet nodig).

Voorintekenbon Katechismus

Naam*:

Adres:

Postcode/Plaats:

tekent hierbij in op de **Katechismus van de Katholieke Kerk** tegen de intekenprijs van **f 42,50**.
(Bon vóór 15 juni 1993 inzenden; toezending vindt plaats zo spoedig mogelijk na verschijnen in november 1993.)

Zendt u mij het boek:

- ☐ rechtstreeks
☐ via boekhandel:

Datum:

Handtekening:

* Gelieve bij parochie, kerkelijke instelling of gemeenschap ook de naam daarvan te vermelden in verband met portvrije toezending.

RANDSCHRIFT

Aart van Rossum

"De slang in het paradijs heeft werkelijk gesproken. Daar twijfel ik geen moment aan! Heb je dan nooit van de domino-theorie gehoord?" Zo betoogde een nogal orthodoxe - fijne zeggen wij - protestant, toen ik hem mijn vraagtekens omtrent de bijbel probeerde te verduidelijken. En hij vervolgde: "Als je aan de waarheid van de bijbel gaat twifelen, dan is het net of je van een rij dominostenen er één omgooit: dan gaat de rest ook onderuit! Daarom hou ik me maar vast aan de volle waarheid, ook al kan ik er met mijn verstand niet bij!"

Ja, dat is nog eens andere koek als bij ons. Ik ben tenminste niet zo opgevoed. Ik durf rustig te zeggen, dat hele stukken van de bijbel niet-historisch zijn of tijdgebonden, dat het om de kern gaat, om de geest erachter en meer van dergelijke relativeringen. Geen domino-theorie dus, maar de knoflooktheorie: je haalt de velletjes eraf en je houdt de kern over: sappig en smakelijk, als je ervan houdt tenminste.

Toch kom ik er niet helemaal uit: als ik met geloofsgenoten praat over godsdienst en bijbel blijkt iedereen aan het pellen geslagen, maar... niemand houdt eenzelfde kern over: iedereen heeft naar eigen genoegen zijn eigen velletjes verwijderd! Bij de één is het Oude Testament, bij de ander Paulus in de milieubak verdwenen. Voor een derde is de knoflook een ui: hij heeft net zo lang gepeld tot er niets meer over is!

Nee, het is anders. Die domino-theorie is nog zo gek niet. Wij hangen hem ook aan, alleen op een andere manier: wij hebben uit het dominospel naar eigen goeddunken een paar stenen geselecteerd en die hebben we voor ons neergezet. We slaan onze armen er

beschermend omheen en wee degenen die er met zijn vingers aankomt, want als dat restje ons ontfutseld wordt hebben we niets meer!

Zo maakte ik laatst een discussie mee over de hel. "Bestaat die?" "Ja", antwoordde men, "niet ergens buiten ons, maar hier op aarde: kijk maar naar de ellende om ons heen!"

"Dat kan helemaal niet," reageerde ik, "hemel en aarde behoren tot een systeem van gerechtigheid dat hier op neer komt: hoe groot de troep hier ook is, uiteindelijk zal God de mensen oordelen en hen belonen of straffen met hemel of hel. Dan is het evenwicht hersteld. Uit zo'n logisch systeem kun je niet zo maar wat losse elementen weghalen!"

Als hemel en aarde onder ons te vinden zouden zijn, dan is de zaak toch wel heel onrechtvaardig verdeeld! Leven na de dood, oordeel, hemel en hel vormen één pakket: je kunt het alleen als geheel bewaren of weggooien!"

Ik vond het zelf een goed betoog, maar niemand wou eraan: de hel bleef op aarde gevestigd. "Eigenwijze lieden", mompelde ik bij me zelf, want hen dom noemen is niet erg christelijk. "Ze houden hun dominostenen tegen beter weten in angstvallig vast uit angst dat ze omvallen!"

En ik ging huiswaarts met het idee, dat ik beter wist en... kwam de volgende dag tot de ontdekking hoe ik ook mijn eigen dominostenen had geselecteerd en dat ik fanatiek mijn portie verdedigd had tegen mijn gespreksgenoten uit angst dat ik mijn laatste houvast zou kwijtraken! En ik voelde mij één met mijn twijfelende lotgenoten: zou dit nou de hel op aarde zijn?

BOEKEN

Licht door de wolken

Loes Marijnissen

Religieuze ervaringen in het gewone leven aan de hand van een (denkbeeldig) gesprek met de middeleeuwse mysticus Meester Eckehart.

Familie 'n last of 'n steun?

Marinus van den Berg

De rol van familieleden in het leven van de zeer oude mens, vooral gericht op verzorgingshuizen.

Liturgie en Oecumene

Ko Joosse
(Willibrordvereniging)

Brochure met suggesties voor gemeenschappelijke vieringen op grond van ervaringen uit allerlei initiatieven en ideeën.

Tot zondag? In de kerk!

Kardinaal Godfried Daneels

Betekenis van alle onderdelen van de mis met oproep om deel te nemen, de Paasbrief van 1993.